

FUTBOL

Futbol 11'er kişilik iki takım arasında oynanır ve kendine özgü kuralları vardır. Oyunun amacı, topu rakip kaleye sokmaktır. Topu elle ve kolla oynamak kesinlikle yasaktır, ama kafa ile ya da kurallara uygun olarak bedeninin herhangi bir yeriyle topa vurulabilir. Yalnızca kaleciler belirlenmiş bir alan içinde topu elle tutabilir.

Futbolcular kendi takımının simgesi olan forma giyerler. Her oyuncunun forması üzerinde farklı bir numara yazılıdır. Yalnızca kaleciler, öbür oyuncuların kolayca ayırt edilebilmesi için farklı renkte forma giyer. Bütün futbolcular, bu oyun için uygun biçimde üretilmiş özel ayakkabılar (krampon) kullanırlar.

Futbol Saha Ölçüleri Nedir?

Futbol alanı dikdörtgen biçiminde, uzunluğu 90-120 metre, genişliği ise 45-90 metredir. Ancak uluslararası maçlarda bu ölçüler uzunluk 100-110 metre, genişlik 64-75 metredir. Uzun kenarlara taç çizgisi, kısa kenarlara kale çizgisi denir. Futbol sahasında taç çizgisi kale çizgisinden daima uzun olmalıdır. İki taç çizgisi arasında uzanan ve alanı tam ortasından ikiye bölen çizgiye ise orta çizgi adı verilir. Orta çizginin tam ortasında 9,15 metre yarıçapında bir çember bulunur ve bu çembere de orta yuvarlak denir. Karşılaşma bu çemberin içinden yapılan vuruşla başlar. Karşılaşma başlamadan önce oyuncular, kendi yarı alanlarında yer alırlar. Kale çizgilerinin tam ortasında birer kale bulunur. Kale iki kale direği ve bir üst direkten oluşur. İki direk arası 7,32 metre, üst direğin yerden yüksekliği ise 2,44 metredir. Futbol topunun çevresi 68-70 cm, oyunun başlangıcındaki ağırlığı ise 410-450 gram arasında değişir.

Penaltı Nedir?

Kale önlerinde kale çizgisine bitişik olmak üzere 40,32 x 16,50 metre boyutlarında ceza alanı bulunur. Kalecilerin topu elle tutabildikleri tek yer burasıdır. Bu alan içinde, kalenin hemen önünde 18,32 x 5,50 metre boyutlarındaki başka bir alana da kale alanı (altıpas) denir. Ceza alanı içinde rakip oyuncuya yapılan fauller ve kaleci dışındaki futbolcuların elle topa dokunmaları dahil 9 kusurlu hareket olarak nitelendirilen hareketler penaltı ile cezalandırılır. Penaltı atışı, ceza alanı içinde kale çizgisinin ortasından 11 metre uzaklıktaki penaltı noktasından yapılır. Kaleci, top penaltıyı atan oyuncunun ayağından çıkmadan öne doğru hareket edemez, yalnızca kale çizgisi üzerinde sağa sola hareket edebilir.

Serbest Vuruş Nedir?

Hakem kuralları çiğneyen takımı serbest vuruş kararıyla da cezalandırabilir. Serbest vuruşlarda, rakip takımın oyuncularının topa vuruş noktasından en az 9,15 metre uzakta durmaları gerekir. Eğer bir oyuncu rakip oyuncuyu sakatlayacak ölçüde sert ve kasıtlı faul yaparsa, orta hakem bu oyuncuyu sarı ya da kırmızı kartla cezalandırır. Kırmızı kart gören oyuncu oyundan çıkarılır ve takımı eksik oyuncuyla oyunu sürdürmek zorunda kalır. Üst üste iki sarı kart gören oyuncu da kırmızı kart görmüş durumuna düşer. Futbol oyununda bir başka ceza atışı da ofsayttır.

Ofsayt Nedir?

Top hücumla geçen takımın oyuncusuna atıldığı sırada, o oyuncu ile kale çizgisi arasında, kaleci ya da karşı takım oyuncusu dışında karşı takımdan en az bir oyuncu yoksa ofsayt kararı verilir. Ofsayt yalnızca karşı takımın oyun alanı içinde gerçekleşir.

Aut Nedir?

Top hücumdaki takımının oyuncusunun ayağından aut çizgisi dışına çıkarsa dışarı çıkmış olur. Bu durumda top altı pas içinden yeniden oyuna sokulur.

Korner Nedir?

Top savunma durumundaki takımın oyuncusuna çarparak aut çizgisinden dışarı çıkarsa köşe vuruşu olur. Bu durumda hücum etmekte olan takım tarafından topun çıktığı bölümden köşeden kaleye köşe vuruşu ya da köşe atışı denen bir atış yapılır.

Taç Nedir? Taçtan Ofsayt Olur mu?

Top taç çizgisi üzerinden oyun alanının dışına çıkarsa taç olur ve top karşı takımın oyuncusu tarafından dışarı çıktığı noktadan oyuna sokulur. Taç atışı elle yapılır. Taç ve köşe vuruşu atışlarından ofsayt kuralı uygulanmaz.

Futbol Hakemi Nedir?

Standır bir futbol maçı dört hakemin yönetiminde ve gözetiminde oynanır. Günümüzde önemli turnuvalarda hakem sayısı değişmektedir.. Bir orta, iki de yan hakem bulunur. Oyunu orta hakem yönetir ve verdiği kararları kesin olarak uygular. Taç çizgisi üzerinde görev yapan yan hakemler ise, topun oyun alanının dışına çıkışını, ofsaytları işaret etmenin yanı sıra faullerde, elle oynamalarda, golü belirlemede, oyuncu değişikliklerinde orta hakeme yardımcı olurlar. Oyun alanının yarısından sorumlu olan yan hakemler, orta hakemi ellerindeki küçük bayraklarla uyarırlar.

Futbol Maçı Kaç Dakikadır?

Futbol karşılaşması, her biri 45'şer dakikalık iki devrede oynanır. İki devre arasında 15 dakikalık ara verilir. Oyun içinde çeşitli nedenlerin yol açtığı duraklamaların süresi orta hakem tarafından belirlenip dördüncü hakeme iletilir, dördüncü hakem bu uzatmaları ışıklı tabela ile taraflara bildirir ve bu süreler her devrenin sonuna eklenir.

Uzatma ve Penaltı Atışı Nedir?

Eğer bir karşılaşmada yitiren takım elenecekse ve maç berabere biterse; ya da iki karşılaşma şeklinde oynanan (iki takımın sahasında birer maç) bir eleme turu sonucunda takımların yengi (galibiyet), beraberlik, yenilgi ve gol averajları aynı ise 90 dakika sonuna 15'er dakikalık iki devre eklenir. Bu iki devrenin sonunda herhangi bir takım diğerine skor ya da averaj üstünlüğü (iki karşılaşma şeklinde oynanan eleme turlarında) sağlamışsa karşılaşma bu takımın lehine sonuçlanır. Eğer eşitlik bozulmamışsa seri penaltı atışlarına geçilir ve bir takım yenene kadar karşılıklı penaltı atışları kullanılır.

Futbolun Kuralları

Direkt, indirekt ya da penaltı vuruşu ile cezalandırılan faul ve fena hareketler, karşı tarafa zarar verme amacı taşıması halinde ihtar ve ihraçla da sonuçlanabilir. Fauller ve Fena Hareketler aşağıdaki şekillerde cezalandırılır:

Direkt Serbest Vuruş Eğer, bir oyuncu aşağıda belirtilen 6 ihlalden birisini hakemin kanaatince dikkatsiz, kontrolsüz veya aşırı güç kullanarak yaparsa rakip takım lehine bir direkt serbest vuruş verilir:

- 1- Rakibe tekme atarsa veya tekme atmaya teşebbüs ederse,
- 2- Rakibi çelmelerse veya çelmelemeye teşebbüs ederse,
- 3- Rakibin üstüne sıçrarsa,
- 4- Rakibe şarj yaparsa,
- 5- Rakibe vurursa veya vurmaya teşebbüs ederse,
- 6- Rakibini iterse. Ayrıca, eğer bir oyuncu aşağıdaki 4 ihlalden birini yaparsa, rakip takım lehine bir direkt serbest vuruş verilir:
- 7- Topu kazanmak için ayakla müdahale ederken (tackle) topa dokunmadan önce rakibe dokunursa,
- 8- Rakibini tutarsa,
- 9- Rakibe tükürürse,
- 10- Topu eliyle bilerek oynarsa (kendi ceza alanındaki kaleci hariç).Direkt serbest vuruş ihlalin olduğu yerden yapılır.

Penaltı Atışı Nedir?

Eğer yukarıda belirtilen 10 ihlalden birisi bir oyuncu tarafından kendi ceza alanı içinde yapılırsa, topun oyunda olması koşuluyla, topun pozisyonuna bakılmaksızın bir penaltı vuruşu verilir.

Endirekt Serbest Vuruş Nedir?

Kaleci, kendi ceza sahasında, aşağıdaki 5 ihlalden birini yaparsa, rakip takım lehine bir endirekt serbest vuruş verilir: Topu eliyle kontrol ettikten sonra altı saniye içinde oyuna bırakmazsa Topu oyuna bıraktıktan sonra, top başka bir oyuncuya değmeden önce, topa tekrar eliyle dokunursa, Takım arkadaşı tarafından ayakla bilerek kendisine verilen topa eliyle dokunursa, Takım arkadaşının taç atışından doğrudan gelen topa eliyle dokunursa, Zaman geçirirse. Eğer bir oyuncu hakemin kanatına göre aşağıdaki ihlallerden birini yaparsa rakip takım lehine bir endirekt serbest vuruş verilir: Tehlikeli tarzda oynarsa, Rakibinin ilerlemesine mani olursa, Kalecinin elindeki topu oyuna sokmasına engel olursa, 12.madede belirtilmeyen bir nedenden dolayı oyuncunun ihtar veya ihraç edilmesi için oyun durdurulduğunda. Endirekt serbest vuruş ihlalin olduğu yerden yapılır.

İhtar Verilecek Haller

Eğer, bir oyuncu aşağıdaki 7 ihlalden birini yaparsa ihtar verilip sarı kart gösterilir:

- 1- Sportmenliğe aykırı davranıştan suçlu ise,
- 2- Hakeme veya hakemin kararlarına sözle veya hareketle itiraz ederse,
- 3- Oyun kurallarını devamlı ihlal ederse,
- 4- Oyunun tekrar başlamasını geciktirirse,
- 5- Oyun bir köşe vuruşu veya serbest vuruş ile tekrar başlarken gerekli mesafeye açılmaz ise,
- 6- Hakemin izni olmaksızın oyun alanına ilk kez girer veya tekrar girerse,
- 7- Hakemin izni olmaksızın oyun alanını kasıtlı olarak terk ederse. İhraç Verilecek Haller Eğer, bir oyuncu aşağıdaki 7 ihlalden birini yaparsa ihraç edilip kırmızı kart gösterilir:
- 1- Ciddi faullü oyundan suçlu ise,
- 2- Şiddetli hareketten suçlu ise,
- 3- Rakibe veya bir başkasına tükürürse,
- 4- Topa bilerek elle oynayıp rakip takımın bariz golünü veya gol atma şansını önlerse (kendi ceza alanındaki kaleci hariç)
- 5- Kaleye doğru ilerleyen rakibin bariz gol atma şansını serbest vuruş veya penaltı vuruşu gerektiren bir ihlal ile önlerse,
- 6- Saldırgan, hakaret edici veya küfürlü bir şekilde konuşursa ve/veya jest ve el kol hareketleri

yaparsa,

7- Aynı maçta ikinci bir ihtar alırsa.

Futbolun Türkiye'ye GeliŖi

Modern futbolun İngiltere'den çıkarak yayılması sırasında Osmanlı İmparatorluğunun belli baŖlı ticaret limanlarındaki kentlere yerleŖen İngilizler futbolu ülkemize sokan kiŖiler olmuŖlardır. İstanbul, İzmir, Selanik futbolun oynandığı ilk 3 Ŗehir olmuŖtur. Buralarda İngilizler futbol oynarken Rumlar da onlara katılmıŖlar ve hem futbolfutbolfutbol maçları yapılmıŖtır. Ancak, bu sıralarda Müslüman gençlerin futbolfutbol oynamaları için biraz daha süre geçmesi gerekmiŖtir. İzmir'de ilk futbol kulübü 1984 yılında İngilizler tarafından kurulmuŖ ve adı "Football Club Smyrna" olmuŖtur. İstanbul'da futbol oynamaya baŖlanması ise ancak 1895 yılında Kadıköy ve Moda'da olmuŖtur. İzmir'den İstanbul'a gen İngilizler burada futbol oynamıŖlardır. Buradaki Rumlarda futbola merak sarmıŖlardır ve futbol İstanbul'da çok büyük bir hızla yayılmıŖtır